

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εν τῇ λαῷ ἐνδύεται ἡμᾶς
δαίμων πῶς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθειαν—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλῶσσα ἔχει τοὺς φων-
αικοὺς τῆς κανόνας.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΚΗ 15 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΡΧΙΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 366

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ. Βιβλιογραφία.
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες τοῦ Γερο-
δήμου (συνέχεια).
ΙΔΑΣ. Σαμαθράκη (συνέχεια).
ΡΙΝΑ ΛΕΒΑΝΤΗ. Θλιμένοι ἀντίπαλοι.
ΔΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Φίλους τοὺς Ἀρβανίτες!
ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέ-
χεια).
ΨΥΧΑΡΗΣ. Ψυχολογικὲς σημειώσεις (τέλος).
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΦΙΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ!

Ὅτι χρειαζόμαστε συμμάχους καὶ ὅτι θὰ τοὺς εἰδούμε τοὺς γύρω μας Βαλκανικοὺς λαοὺς, πρέπει νὰ τὸ νοιώσουμε βεβαίως καὶ νὰ πολιτευτοῦμε ἀνάλογα.

Καὶ πρῶτα πρῶτα λέω τὴ φιλία τῶν Ἀρβανιτῶν νὰ ποιεῖται, ποὺ τώρα τελευταία φαίνεται πῶς βρίσκονται σὲ ὄργανισμὸ μεγάλο γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τους καὶ τὴ φυλετικὴ ξεχωριστὴ ὑπόστασιν καὶ, ὅπως δείχνουν μερικὰ τηλεγραφήματα, ζητᾶνε ἢ καὶ πτύχαν νὰ συνεννοηθοῦν με τοὺς Τούρκους, γιὰ νὰ αναγνωριστῇ ἐπίσημα ἡ ἐθνικὴ ὑπόστασί τους καὶ ἡ γλῶσσα τους.

Ἡ ὥς τὰ τώρα στάσι μας πρὸς τοὺς Ἀρβανίτες καὶ ἡ πολιτικὴ—ἀν ποῦμε πῶς εἶχε καμμιά πολιτικὴ—τοῦ κράτους τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Πατριαρχείου τοὺς ἔκαναν φανατικοὺς ὀχτροὺς μας, τὸ περισσότερο συνεργώντας καὶ τῶν ξένων οἱ συκοφαντίες. Δὲν ἐκαλλιεργῶμε ὡς τώρα τὴν ἰδέαν ἐθνικότητος καὶ ἀνεξαρτησίας Ἀρβανίτικης, ὅσο εἶχαν χρέος μας, καὶ πιόταρο σὲ νοῦ μας εἶχαν νὰ τοὺς συσσωματώσουμε σὲ κράτος τὸ δικό μας, ἂν μπορούσαμε. Κι ἀκούσαμε καλύτερα ἐκείνους ποὺ χωρίζουν τοὺς Ἀρβανίτες σὲ Χριστιανοὺς καὶ Μωαμεθανοὺς καὶ βάζουν ἀνυπερβλήτο φραγμὸ ἀνάμεσόν τους, γιὰτὶ νομίζαμε καὶ ἀκόμη τὸ νομίζουμε πῶς εἶν' ἀδύνατον τὸ νὰ κερδίσουμε τοὺς δευτέρους καὶ πῶς τοὺς πρώτους πρέπει σῶναι καὶ καλὰ Ἕλληνες βέβαιον νὰ τοὺς βαπτίζουμε καὶ ἂς μὴ μιλοῦν Ἑλληνικά.

Τὸ φέρισμό μας καὶ οἱ ἰδέες μας αὐτὲς χρησίμεψαν καλὰ νὰ κάνουν τὴ δουλιὰ τους οἱ ξένες προπαγάντες. Καταφέρμας πρῶτον τοὺς Μωαμεθανοὺς Ἀρβανίτες γιὰ καλὰ νὰ τοὺς ἀποξενώσουμε καὶ νὰ τοὺς ρίξουμε στὴν ἀγκαλιὰ τῆ μαλακιά τῆς Ἀουστρίας καὶ δεύτερον τοὺς Χριστιανοὺς νὰ τοὺς χωρίσουμε σ' Ἀλβανιστὲς καὶ σὲ δικούς μας καὶ νὰ τοὺς βάλουμε νὰ τρώ-

γουνται. Κ' εἶτσι δὲν ξέρω τί κερδίσουμε καὶ τί σὲ μέλλον ἔχουμε γιὰ νὰ κερδίσουμε, ὅσο στεριώνει δλοένα σὲ τοὺς λαοὺς ποὺ ζοῦν στὴν Τουρ-
κία τὸ ἐθνικὸ τους αἶσθημα. Κι οὗτ' ἔχουμε τὴ δικαιολογία γιὰ τοὺς Ἀρβανίτες, ὅπως γιὰ τοὺς Σλαυόφωνους Μακεδονίτες, πῶς ἔχουν πολλὴ ἀνακατωμένη τὴν καταγωγὴν τους καὶ μπορεῖ μὴ μέρη—τώρα καὶ ὕστερα πιά!—νὰ ἐξελληνιστοῦν πέρα πέρα, πῶς, ἀφοῦ δὲν ἔχουν δική τους μάντρα, κάνουμε καλὰ νὰ τοὺς μπάσουμε στὴ μάντρα μας. Βέβαιον δὲν εἶχαμε ὅμως διόλου ἄδικο ὅτε καὶ τοὺς κάναμε, μὴ ποὺ δὲν εἶχαν ὡς τώρα δική τους ἐξωρὴ φιλολογία καὶ γραφτὴ γλῶσσα, νὰ τοὺς διδάσκουμε σ' ἑλληνικὰ σχολεῖα τοὺς ἐμφορῆσκους μας τοὺς Ἀρβανίτες. Κ' οἱ Τούρκοι γιὰ τοὺς Μωαμεθανοὺς τοὺς ἔκαναν τούρκικα σχολεῖα. Ὅμως ἐμεῖς ἔπρεπε, πῶς φιλελεύθερα ἔχοντες, παρὰ ὅπως ἐφελθήκαμε, νὰ προλάβουμε νὰ ἐκμεταλλευθῶμε ἐμεῖς τὴν ἐθνικιστικὴν τους κίνησιν ἀντὶς νὰ τὴ σκεπάζουμε καὶ ἔπρεπε νὰ καλλιεργήσουμε τὴ γλῶσσα τους καὶ νὰ τὴν προστατέψουμε.

Λοιπὸν ἀκολουθώντας τέτια πανελληνικὴ πολιτικὴ καὶ ζητώντας νὰ ξεχάσουμε τὴ γλῶσσα τους, ἔκαναμε ὀχτροὺς τοὺς Ἀρβανίτες. Καὶ πρέπει τώρα φίλους νὰ τοὺς κάνουμε. Ἐκεῖνον ποὺ δὲ νοιώσαμε ὡς σήμερον πρέπει νὰ τὸ νοιώσουμε καλὰ τώρα καὶ ὁμπρός. Εἶναι ἔτσι τὸ συμφέρον μας καὶ τῶν Ἀρβανιτῶν τὸ συμφέρον. Ζητᾶνε τώρα καὶ οἱ νὰ συνεννοηθοῦν με τοὺς Τούρκους, μὴ δὲν τοὺς ἐμποδίζει τίποτα ὅσον ἀπ' τὴν ὀχρητῆν νὰ συνεννοηθοῦν καὶ μ' ἡμᾶς. Εἶναι φυλὴ ἀδερφική μας καὶ ὅσο καὶ ἂν τοὺς ἀναφαν οἱ ξένοι μίσος ἐναντίον μας, ἅμα καταλάβουν πῶς φερνοῦμαστε εἰλικρινῶς καὶ δὲν ἔχουμε σκοπὸ, ὅπως ἡ Ἀουστρία καὶ ὁποῖος ἄλλος, νὰρπάξουμε τίποτ' ἀπ' αὐτοὺς, θὰ δοῦν πῶς συμφέρον τους εἶναι νὰ σταθοῦν πλάγι μας σὰ συγγενεῖς καὶ ἰσοῖμοι. Καὶ νὰ, τί πρέπει ξάστερα καὶ καθαρά νὰ ἀποδείξουμε σὲ τοὺς Ἀρβανίτες:

Πρέπει νὰ τοὺς δείξουμε πῶς ἡ Ἑλλάδα ἔχει γραμμένη στὴ σημαία της τὴν ἀρχὴ τῶν ἐθνικοτήτων καὶ δὲ ζητᾶ νὰ κἀνὴ δούλους, παρὰ νὰ κἀνὴ φίλους ἀνεξαρτήτους (τοῦτο δὲν πρέπει νὰ δυσχεραστῇ τοὺς φίλους μας τοὺς Τούρκους, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ κηρύτταν ἰσότητά καὶ λευτεριά). Καὶ πῶς γι' αὐτὸ δὲ βιάζει τοὺς γειτόνους της νὰ κάνουνε μαζί της ἓνα κράτος, ἂ δὲ θέλουν, καὶ στὴν Ἠπειρὸν δικούς της θέλει μόνον τοὺς ὁμόγλωσσούς της, ὅπως στὴ Μακεδονία τοὺς ὁμόγλωσσους καὶ τοὺς ὁμόφρονους. Ἐδῶ καὶ τοὺς ὁμόφρονους χωρὶς νὰ τὴ χαλάῃ τὴν ἀρχήν, ποὺ εἶπαμε, γιὰτὶ πλῆθος Μακεδονί-

τες, ἄλλοι, ὅπως οἱ Κουτσόδολχοι (ποὺ εἶναι καὶ στὴν Ἠπειρὸν), εἶναι πιόταρο Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, γιὰτὶ ἔτσι θένε, καὶ ἄλλοι εἶν' ἀνακατωμένοι, δέχως στερεωμένο αἶσθημα ἐθνικόν, Ἑλληνοσλαβὸν ἢ Ἑλληνοδοῦργαρον.

Πρέπει νὰ τοὺς δείξουμε πῶς ὁ Ἕλληνας ἀγαπᾷ σὰν ἀδερφούς τοὺς Ἀρβανίτες καὶ ζητᾷ τὴν αὐτοδιοίκησίν τους καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ τοὺς βοηθήσῃ γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ.

Πρέπει νὰ δοῦν πῶς τὸ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Κράτος προστατεύει τὴν Ἀρβανίτικὴν γλῶσσα καὶ βοηθᾷ γιὰ τὴ σπουδὴν της. Πῶς θέλει τὴν ἐνότητά της Ἀρβανίτικης φυλῆς καὶ δὲ ζητᾷ νὰ ποσπάσῃ τοὺς ὁμόθρησκούς της Ἀρβανίτες με τὸ μέρος του. Ἀς συνεννοηθοῦν καὶ ἂς ἐνωθοῦν μετὰ τοὺς Χριστιανοὺς καὶ Μωαμεθανοὺς, μὴ καὶ ἂς ὀρίσουν καὶ ἰδιαίτερη αὐτοδιοίκησιν γιὰ κάθε μάζωμα θρησκευτικὸν καὶ κάθε τοὺς φυλῆς.

Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ δοῦν οἱ Ἀρβανίτες καὶ ἐμεῖς νὰ τὰ ποδείξουμε με ἔργα, ὅχι με λόγια μοναχά.

Δὲ λέω πῶς εἶν' εὐκόλιν νὰ γίνῃ ἄμεση ἡ συνεννόησις, προπάντων με τοὺς Μωαμεθανοὺς. Πρέπει νὰ γκρεμιστῇ ἡ ὀχρητῆ, νὰ λείψουν οἱ παρεγγήγητες, νὰ γκρεμιστῇ καὶ ἡ πίστις πρὸς τοὺς πλερωμένους ἀπ' τις ξένες προπαγάντες. Καὶ χρειάζεται δουλιὰ γι' αὐτά. Ἐμπρός νὰ τὴν ἀρχίσουμε ἀμέσως. Ἐξόδα δὲ θὰ θέμε καὶ πολλὰ, ὅσο καὶ ἂν εἶν' οἱ Ἀρβανίτες συνειθισμένοι σὲ λουφέ. Δὲν πρόκειται νὰ κάνουμε προπαγάντα, παρὰ νὰ τοὺς φωτίσουμε γιὰ τὸ συμφέρον τους καὶ νὰ τοὺς δείξουμε τὴν εἰλικρινειάν μας.

Πρέπει καὶ ἐκεῖνοι νὰ τὸ νοιώσουν καὶ ἐμεῖς πῶς «σὺν τε δὴ ἔρχομένῳ καὶ τε πρὸ δ τοῦ ἐνόησε.»

8.11.909.

ΔΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΟΥΛΕΣ

Οἱ νέοι ποὺ ἀκούνε τὸν Ὀρέστην, γελοῦν πολλὸ καὶ δάφνισται. Δὲν ἀμέλησε ὁ Ὀρέστης τὸ γέλιο στὴ σκηνὴν τοῦ νεκροθαλαμίου. Ἐπειδὴ μάλιστα τὸ παρατηρητικὸν δὲν τοῦ λείπει, ἀξιδόλογα πῆγα νὰ προστέσω πιστὰ μᾶς τὰ ζουγραφίζεις, μὴ δὲν εἴμουνε. Ὅτι ποὺ ξεστόμισε ὁ φίλος Ὀρέστης τὴν πρώτην του, σὰν προφητικὴν, σὰν προδοτικὴν λιγὰκι φρασσίαν του, ἀρχίζουσι οἱ συντρέφοι τοῦ τῆ πατριῆς. «Ἀλ-

Κοίταξε τὸ παρασμένο γέλιο.